

Fattigdom er blevet hverdag

Andrade, Stefan Bastholm; Ditlevsen, Kia

Published in:
Information

Publication date:
2014

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Andrade, S. B., & Ditlevsen, K. (2014). Fattigdom er blevet hverdag. *Information*, 20.

Selskabet for Kritisk Samfundsanalyse

Fattigdom er blevet hverdag

Det er sæson for julehjælp til fattige familier og donationer til hjemløse. Problemerne er ikke sæsonafhængige, men resten af året er indignationen sværere at spore. Fattigdom opfattes nemlig i stigende grad som et permanent individuelt vilkår og ikke som udtryk for samfundskrise

Af Stefan B. Andrade og Kia Ditlevsen

Mens SKAT i starten af december kunne rapportere, at de rigeste er blevet så meget rigere, at deres skatteindbetalinger er steget trods skattelettelser, er der i medierne, igen i år, historier om behovet for julehjælp, frysende hjemløse og juletrængte børn. Private organisationer yder en prisværdig indsats for at hjælpe samfundets svageste og mindske armodet, om ikke andet så midlertidigt. Hjælpeorganisationerne knokler året rundt på forskellig vis. Resten af os og medierne skæver derimod sjældent til de udsatte, når julelysene slukkes.

Dødelig normalisering

Debattøren Ally Fogg skrev i en kronik i The Guardian den 1. december i år, at fattigdommen er mest dødelig, når den bliver anset for at være normal. Når vi ikke længere tager notits af den, ikke længere bliver indignerede over den eller føler empati med de berørte, men blot møder den med stilhed; så er samfundet holdt op

med at betragte den som en midlertidig krise, der kan overvindes eller en tragedie, der skal begrædes.

Fattigdommen er da blevet normaliseret og bliver anset for at være et grundvilkår i samfundet, skriver Fogg. Når fattigdom bliver opfattet som en naturlig konsekvens af manglende individuel formåen, bliver svaret på andres nød ligegyldighed.

Snobberne i satireprogrammet *Rytteriet* synes, de fattige er så sure og nærige. Det griner vi lidt af alle sammen, men efter at have lyttet til debatten om DR-programmet *Den Dag de Fremmede Forsvandt* og tidligere mediestorme om Dovne-Robert og Fattig-Carina rejser spørgsmålet sig, om vi også i Danmark er holdt op med at sætte spørgsmålstegn ved det rimelige i fattigdom? Fattigdom blev her gjort til et spørgsmål om, hvorvidt der bliver snyltet på velfærden, og det har påvirket den generelle opfattelse blandt danskerne. Frem for at kæde fattigdom sammen med en større samfundsmæssig dagsorden, argumenterer en række meningsdannere, at det stigende antal fattige og hjemløse under den økonomiske krise, er udtryk for manglende motivation og dårlig prioritering i privatøkonomien. Løsningen bliver dermed at skære

i de sociale ydelser, ikke at ændre de sociale vilkår.

Utak er de armes løn

Men fattigdom er strukturelt økonomisk og politisk betinget. På europæisk plan har den globale finansielle krise medført stigende ulighed, men krisens byrder er ikke lige fordelt. En rapport fra Røde Kors viser, at det især er de underprivilegerede borgere med lave uddannelser og midlertidige stillinger, som trækker det tungeste læs. Det skyldes blandt andet,

at krisen af mange europæiske politikere er blevet besvaret med sociale og sundhedsmæssige nedskæringer. Det gælder også Danmark, hvor der skåret i velfærden for de dårligst stillede. Halveringen af dagpengeperioden og nedsettelsen af kontanthjælpen er eksempler på, hvordan regeringen mener, vi bedst kommer ud af krisen. Således har den sociale nød bidt sig fast i bunden af samfundet i både Danmark og de andre europæiske lande.

Ifølge nye tal fra AE-rådet levede ca. 44.000 personer i længerevarende fattigdom i 2012. Det blev lanceret som julens gode nyhed, da der for første gang siden 2002 har været et lille fald i antallet af fattige i Danmark. Set som udviklingstendens over en længere årrække er fattigdom dog blevet dobbelt så udbredt i perioden, trods den mindre afbødning i den ellers støt stigende kurve. Faldet skal endvidere ses i relation til, at den seneste hjemløsetælling fra SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd viser, at antallet af hjemløse i Danmark siden 2009 er steget med ca. 16 procent og nu er oppe på ca. 6.000 personer. I nogle københavnske omegnskommuner er antallet af hjemløse næsten fordoblet.

Dæmonisering af udsatte

I England, hvor skellet mellem top og bund er langt mere karikeret end i Danmark, har Owen Jones for nylig i debatbogen *Chavs* beskrevet, hvordan middelklassen nu også er begyndt at dæmonisere arbejderklassen, som en ukultiveret underklasse af snylttere. Ifølge Jones betyder den stigende polarisering i det engelske klassesamfund, at det ikke længere 'kun' er

personer uden for arbejdsmarkedet, som bliver mødt med ignorance og manglende forståelse, men også personer med lav uddannelse og dårligt betalte job.

Heldigvis er der (endnu) langt til engelske tilstande i Danmark, men der er tendens til en lignende udvikling. Hver femte dansker mener, ifølge en undersøgelse fra Rådet for Socialt Udsatte, at det er folks egen uformåenhed, der bringer dem i en position som socialt udsatte, og vold mod hjemløse synes at være et stigende problem.

Af hensyn til den sociale tillid og ikke mindst de udsatte, kunne man ønske sig, at jule-solidariteten med dem i bunden af samfundet ville vare længere end til påske. Men lige så vigtigt er det at holde sig for øje, hvem dæmoniseringen og normaliseringen af fattigdommen tjener, og hvilken politik den legitimerer. Det er på tide, at politikere og meningsdannere får øjnene op for, hvad empirisk socialforskning har vist i årtier: At ulighed først og fremmest er et resultat af samfundets politiske og økonomiske strukturer. Derfor kan man med rette sætte spørgsmålstegn ved det nødvendige i en politik, som under en økonomisk krise, vælger at belønne dem i toppen af samfundet, samtidig med at den sparker på dem i bunden.

debat@information.dk

Hver femte dansker mener, ifølge en undersøgelse fra Rådet for Socialt Udsatte, at det er folks egen uformåenhed, der bringer dem i en position som socialt udsatte, og vold mod hjemløse synes at være et stigende problem

Stefan B. Andrade og Kia Ditlevsen er sociologer. De er begge med i Selskabet for Kritisk Samfundsforskning, der er et netværk af unge akademikere, der ønsker at bruge samfundsforskningen til at stille spørgsmål ved det aktuelle samfund og dets udvikling

Information
St. Kongensgade 40C
Box 188
1006 København K
Telefon: 33 69 60 00
Fax: 33 69 60 69
information@information.dk
www.information.dk
Giro 540 1623

Hvis avisen udebliver
Mandag-fredag: 07.00-17.00
Lørdag: 07.00-12.00
Telefon: 33 69 60 60

Abonnementservice
Mandag-fredag: 09.00-17.00
Telefon: 33 69 60 60
Fax: 33 69 60 69
abonnement@information.dk
www.information.dk/abonnement

Forhandlerekspedition
Mandag-fredag: 11.00-15.00
Telefon: 33 69 60 66
Lørdag: Bladkompagniet
Telefon: 44 51 74 51

Annoncesalg
Frontmedia
Telefon: 48 22 44 50
Fax: 48 24 43 47
information@frontmedia.dk

Ansvarshavende chefredaktør
Christian Jensen
chrje@information.dk

Nyhedschef
Claus O. Knudsen
cok@information.dk

Nyhedsredaktør
Anders Fjordbak-Trier
aft@information.dk

Indlandsredaktør
Anton Geist
ange@information.dk

Redaktionschef for udland og weekend
Lotte Folke Kaarsholm
lfk@information.dk

Souschef på udland
Christian Andersen
chra@information.dk

Kulturredaktør
Anna von Sperling
ansp@information.dk

Debat- og kronikredaktør
Susan Knorrenborg
skn@information.dk

Redaktionschef
for digitale medier og debat
Nikolai Thyssen
nith@information.dk

Billedredaktør
Sigrid Nygaard
sny@information.dk

Administrerende direktør
Mette Davidsen-Nielsen
mettedn@information.dk

Dagbladet Information blev grundlagt 5. maj 1945 af Børge Outze